

A scenic autumn forest landscape. In the foreground, a stream flows over several large, dark, weathered tree stumps. The water reflects the surrounding trees and foliage. The banks are covered with fallen leaves in shades of orange, yellow, and brown. In the background, tall trees with dense canopies of yellow and orange leaves stand against a soft, overcast sky. The overall atmosphere is peaceful and natural.

STICHTING RENKUMS BEEKDAL
JAARVERSLAG 2023

Beste lezer,

Ook dit jaar leggen we in dit jaarverslag verantwoording af over onze activiteiten. De trend om jaarverslagen steeds korter te maken of te beperken tot een infographic – bij voorkeur op postzegelformaat – volgen we niet. Dat zou geen recht doen aan het vele werk dat onze vrijwilligers in 2023 hebben verricht.

“Ik wist niet dat jullie zoveel verschillende activiteiten organiseren,” is een veelgehoorde reactie van onze bezoekers. Na het lezen van dit verslag zul je dat waarschijnlijk ook denken. Dit verslag is dan ook een verdiend dankwoord aan al onze vrijwilligers, die zich met passie inzetten om bezoekers een bijzondere ervaring en waardevolle beleving in het Renkums Beekdal te bieden.

Mathieu Pinkers

Voorzitter Stichting Renkums Beekdal

GEBIEDSPROCES RENKUMSE BEEKDALEN

Om invulling te geven aan onze statutaire doelstelling om burgerparticipatie te bevorderen, organiseren wij informatie- en dialoogbijeenkomsten. Hiermee betrekken we bewoners en bezoekers bij ontwikkelingen in het beekdal, met bijzondere aandacht voor het voorgenomen beleid van overheden in het gebied.

In 2023 hebben we drie bijeenkomsten georganiseerd in het kader van dit gebiedsproces: één in aanloop naar de provinciale en waterschapsverkiezingen en twee werkateliers. Het initiatief, gestart door Stichting Renkums Beekdal (SRB), kreeg steeds breder draagvlak. Dit leidde in 2023 tot het burgerinitiatief Gletsjerparadijs, dat inmiddels wordt onderschreven door veertien lokale gebiedspartners. SRB is door deze partijen gemandateerd om hen te vertegenwoordigen in een bestuurlijk overleg voor een gebieds- en uitvoeringsgericht proces rondom de Renkumse beekdalen.

De uit de bijeenkomsten opgehaalde knelpunten en verbeterpunten zijn eind 2023, met professionele ondersteuning van bureau WING, vastgelegd in een document. Dit document bevat een gebiedsvisie, voorstellen voor verbeterprojecten en een plan voor bestuurlijke samenwerking, waarin overheden, terreinbeherende organisaties en bewonersinitiatieven zijn vertegenwoordigd.

Het document ‘*Stromende beken verbinden*’ zal in 2024 worden aangeboden aan de betrokken overheden.

BEZOEKERSCENTRUM EN WINKEL

In 2023 heeft de winkel van het bezoekerscentrum Renkums Beekdal goed gedraaid. Alle geplande openingsdagen zijn we daadwerkelijk open geweest. Totaal hebben we 17.003 bezoekers geteld, met een gemiddelde van 65,9 bezoeker per dag. Het Lente- en Herfstfeest zijn goed bezocht.

Het winkelteam heeft haar werkwijze geconsolideerd en aangepast waar wenselijk. We hebben 2 beurzen en 1 groothandel bezocht om ideeën op te doen. We hebben deelgenomen aan een bijeenkomst van de Gelderse Bezoekerscentra met een retaildeskundige en veel tips opgedaan en doorgevoerd in de winkel. Denk bijvoorbeeld aan het weghalen van het euroteken op prijskaartjes en onzichtbaar prijzen van alle producten, waarvoor we een prijstang hebben aangeschaft. De etiketten van producten van Eigen erf bevatten sinds dit jaar meer informatie. We hebben in 2023 een opruiming gehouden met 30 % korting, wat goed werkte. We hebben nieuwe kaboutertasjes laten maken waar de tekst ‘eigendom SRB’ op staat zodat

ze makkelijker herkenbaar zijn en op hun plek blijven. Sindsdien is nog maar 1 tasje verdwenen, dus dat helpt.

Het kabouterpad is nog steeds het product waar we het meest mee verdienen: in 2023 zijn er 785 kabouterpaden verkocht. De ansichtkaarten van Annelien van Daalen zijn weer het meest verkochte product. Het assortiment producten blijft redelijk constant, soms komt er wat nieuws bij zoals de appelp cider uit de regio en het boek Kinderen van de stuwwal. Uitproberen van een nieuw product doen we met kleine aantallen.

Bezoekers vinden het centrum en de winkel nog steeds mooi en de producten leuk en betaalbaar. Voor de vrijwilligers fijn om te horen!

Het winkelteam bestond eind 2023 uit 3 personen en verrichtte elke maandagochtend in het bezoekerscentrum ‘werk aan de winkel’. Het idee om meer over de winkel te berichten in de (sociale) media is nog niet van de grond gekomen.

LEZINGEN

SRB organiseert in de periode september-april maandelijks een ‘Beekdallesing’ voor een breed publiek in het Boscafé De Beken. In 2023 zijn de volgende ‘Beekdallesingen’ georganiseerd:

DATUM	SPREKER	TITEL	AANWEZIGEN
18.01.2023	Roy van Beek (WUR)	Landschapsarcheologie van Gelderland.	70
15.02.2023	Eva Kaptijn (Erfgoed Gelderland)	Erfgoed gezocht ... en gevonden!	85
15.03.2023	Friso van der Zee (WUR)	Zonneparken, natuur en landbouw	44
19.04.2023	Marieke Reisinger & Judith Slagt (ARK)	Rewilding de Veluwe	48
15.05.2023	Simon Klingen (Klingen Bomen)	Misverstanden over bos en bomen	53
20.09.2023	Monique Heijmans (WUR)	De Veluwe in de ijstijd	44
18.10.2023	Raymond den Burger (Doorwerth)	De Veluwe gezien door schildersogen	78
15.11.2023	Geannuleerd	-	-
20.12.2023	Leen Moraal (Renkum)	Dood hout leeft!	57
gemiddeld aantal aanwezigen: 60			TOTAAL 479

Eigen lezingen Vrijwilligers van de Stichting Renkums Beekdal geven ook lezingen voor andere organisaties. In 2023 heeft Wim Braakhekke vijf lezingen gegeven over het landschap van de zuidwest Veluwe: Hoe is het ontstaan, wat heeft de mens ermee gedaan en waar zie je dat nog aan?

DATUM	AANVRAGER	ORGANISATIE	PLAATS
09.01.2023	Wout van Deelen	Willemshoeve	Bennekom
02.02.2023	Ruud Solokovski	Wijs met je Wijk	Veenendaal
24.02.2023	Jan van Leeuwen	Wijs met je Wijk	Veenendaal
22.04.2023	M. van de Meijden	Fysio Van Bergen	De Beken - Bosuil
07.09.2023	Christian Nolf	WUR - LAR-14303	Bezoekerscentrum

Bijeenkomsten in het kader van het gebiedsproces Renkumse Beekdalen Voor het Gebiedsproces Renkumse Beekdalen zijn drie bijeenkomsten georganiseerd:

NR	DATUM	THEMA	LOCATIE	DEELNEMERS
08	07.03.2023	Verkiezingsdebat Renkumse Beekdalen	Doelum	91
09	30.03.2023	Werkatelier Renkumse Beekdalen	Nivonhuis	21
10	20.06.2023	Werkatelier met terreinbezoek	Beekdalhoeve	21

gemiddeld aantal deelnemers: 44

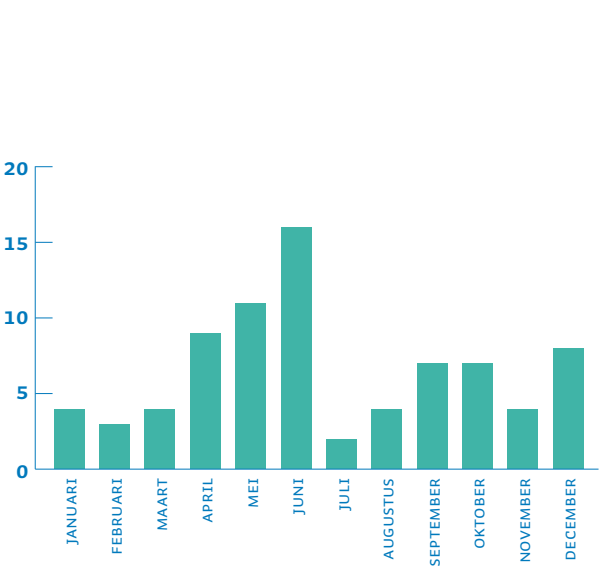
TOTAAL 95

EXCURSIES

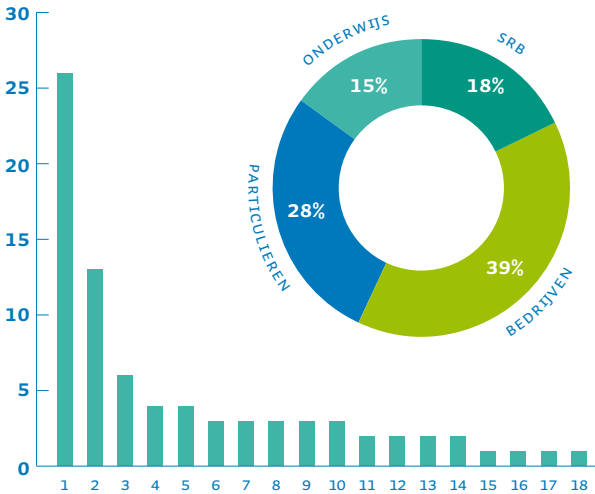
De Stichting Renkums Beekdal begeleidt excursies in het Renkums Beekdal en wijde omgeving, zowel te voet als per fiets. De natuurgidsengroep bestond eind 2023 uit 23 gidsen, Hiervan hebben 18 gidsen één of meer groepen begeleid. We mochten in 2023 vijf nieuwe gidsen verwelkomen, waaronder drie van de IVN-natuurgidsenopleiding.

In 2023 zijn 79 groepen begeleid, met in totaal 1131 deelnemers. De verdeling van groepen over maanden en gidsen was opnieuw erg ongelijk. De groepen waren voor 39% van bedrijven en verenigingen afkomstig, 28% van particulieren (families, vrienden) en 15% van onderwijsinstellingen. De SRB heeft 18% van de excursies zelf georganiseerd, zoals het dauwtrappen, een bosuilenexcursie, een mini-excursie tijdens Lente- en Herfstfeest en excursies voor de eigen vrijwilligers.

Voor de gidsengroep organiseerden we vier verdiepende excursies: een grafheuvel-excursie onder leiding van Eva Kaptijn (Erfgoed Gelderland), een excursie naar de Reijerscamp o.l.v. van medewerkers van Natuurmonumenten, een veldcursus Bos en bomen o.l.v. Simon Klingen (Klingen Bomen) en een excursie naar de Kleiputten bij de Noorberg, o.l.v. Arjan de Vries.

Aantal excursiegroepen per maand

Aantal excursies per gids

NATUUR- EN MILIEUEducatie (NME)

Ook in 2023 konden we weer een aantrekkelijk programma voor de Renkumse basisscholen aanbieden. Alle scholen schrijven zich nu op minstens een van onze programma's in, ook het speciaal onderwijs van De Vaart. Sinds dit najaar ook De Atlas Renkum. Het programma inbedden in het cultuurprogramma (cesisRenkum.nl) werkt daarbij heel goed.

In oktober zijn we uitgenodigd voor een presentatie in het Duurzaamheidscafé met als thema educatie. Dat nodigde uit om ons te bezinnen wat we onder duurzaamheid verstaan en op welke manier onze programma's daaraan bijdragen. De titel van de presentatie werd: 'Duurzaam begint bij houden van'. De manier waarop we onze natuur- en milieu-educatie bij de leerlingen brengen is met de steekwoorden: beleven, ontdekken, onderzoeken. Kennismaken met, en waardering krijgen voor de eigen omgeving is daarbij belangrijk. Pas als je je eigen omgeving als waardevol ziet, dan wil je haar ook beschermen en er rekening mee houden.

GROEP	PROGRAMMA	ACTIVITEIT	AANTAL GROEPEN
1-2	Kabouterpad	Excursie	16
	Klei voor kleuters	Leskoffer samen met beeldende lessen	7
	Brrr Wat is een warme jas	Leskoffer	2
1-4	Renkum groeit en bloeit	Lesmateriaal en bollenpakket	6
3-4	Bezoek aan de Renkumse Molen	Samen met de Renkumse Molen	6
	Natuur als wonder 2.0	Excursie samen met beeldende lessen	7
	Een warm huis	Leskoffer	5
5-6	Op onderzoek in de beek	Excursie	11
	Op onderzoek naar de herfst	Excursie	8
5-8	Renkum zoemt	Lesmateriaal en bezoek Henks pluktuin	5
7-8	Veluws water	Excursie	8
	Kinderhoogstambrigade	Lesmateriaal en bezoek aan de hoogstamboomgaard van Kasteel Doorwerth	3
	Veluwe volgers	Les in de klas en excursie (nieuw, met stichting ARK en natuurcentrum Arnhem)	5
	Escapebox plastic soep	Lesmateriaal	6
1-8	Moestuïneren	Moestuïnzaden	6
TOTAAL			101

Samen met IVN Zuidwest Veluwezoom organiseren we jaarlijks de ‘beekjesdag’ tijdens de IVN slootjesdagen. Voor het festival Zweiersdal en later voor het filmhuis Oosterbeek hebben we binoculairs uitgeleend. Graag ondersteunen we dit soort initiatieven, om niet alleen kinderen maar alle inwoners natuurbewuster te maken.

EDUCATIE VOOR OUDERE GROEPEN

Behalve de natuur- en milieueducatie (NME) voor de basisscholen van de gemeente Renkum hebben onze vrijwilligers ook bijdragen geleverd aan educatie voor oudere groepen, in de vorm van excursies en presentaties voor voortgezet onderwijs (inclusief een internationale schakelklas en een internationale school), middelbaar- en hoger beroepsonderwijs, wetenschappelijk onderwijs en de IVN-natuurgidsenopleiding.

TENTOONSTELLINGEN

In 2023 organiseerden we twee tentoonstellingen:

Markante bomen in het Heelsums beekdal Het Virtueel Heelsums Beekdal heeft via hun nieuwsbrief mensen gevraagd foto's van markante bomen in te sturen. Hieruit is een selectie in het bezoekerscentrum tentoongesteld.

Wat er vliegt in Arboretum Oostereng De foto's van deze tentoonstelling zijn gemaakt door Leo Goudswaard en waren oorspronkelijk te zien tijdens de open dag bij Arboretum Oostereng. Het zijn vooral foto's van vlinders en vogels die in het Arboretum voorkomen.

ACTIVITEITEN

In 2023 organiseerden we weer:

Lentemarkt Ondanks het regenachtige weer toch een gezellige lentemarkt. Kinderen konden bij Groei en Bloei zomerbolletjes poten.

Dag van het beekdal 24 juni Tijdens de dag van het beekdal speelde Barbara Loen de door haar geschreven vertelvoorstelling Eikenwijs, een vertelvoorstelling voor kinderen van 5 - 10 jaar.

Herfstmarkt Een geslaagde zonnige dag met 11 kraampjes, de Trapkokers die vlegelden, kinderactiviteiten, muziekgroep ABIM, bosbad en minirondleidingen. Annelien van Daalen was binnen aanwezig om haar boeken te signeren en erover te vertellen.

Lichtjeswandeling 30 december Bijna 400 deelnemers liepen de met waxinelichtjes verlichte route door het bos. Gelukkig was het een droge dag in een regenperiode. De hoogstambri-gade had het pad goed voorbereid. Dankzij de aanmeldprocedure waren de deelnemers goed verspreid in de tijd, waardoor verkeersregelaars auto's afwisselend naar onze parkeerplaats en naar die van Woonzorg konden leiden. De EHBO heeft zelfs geen pleister hoeven plaatsen.

KINDERACTIVITEITEN

Twee keer per maand organiseren vrijwilligers van de Stichting Renkums Beekdal activiteiten voor kinderen van 3 t/m 11 jaar. Het doel is om de fantasie van de kinderen te stimuleren en op een creatieve en speelse wijze te leren wat de natuur te bieden heeft. De kinderen gaan bijvoorbeeld *voeding voor vogels maken*, *braakballen pluizen* en *uiltjes knutselen*. Kinderen kunnen voor € 4,- deelnemen aan de activiteiten door zich vooraf aan te melden.

TUIN EN BOOMGAARD

Fruitbomen en moestuin De fruitbomen hadden dit jaar wisselende opbrengsten, onder andere door weersomstandigheden. De pruimen hadden een goede vruchtzetting en een goede opbrengst. In totaal zijn er 165 potjes pruimenjam gemaakt voor in de winkel. De perenbomen hadden over het algemeen een goede opbrengst.

De appels hadden een zeer wisselende opbrengst per ras en per boom. De totale opbrengst was laag door nachtvorst bij bloesem, fruitmot, en vervroegde afstoting door droogte. Dankzij samenwerken met andere boomgaarden kunnen we toch appelsap verkopen in de winkel.

De mispel had ook dit jaar weer een uitstekende opbrengst met veel grote vruchten. Er zijn 90 potjes gelei gemaakt voor de winkel.

Kleinfruit zoals kruisbessen, blauwe en rode bes en frambozen hadden een aardig goede opbrengst. De moestuin had dit jaar veel last van droogte, waardoor de opbrengsten minder waren dan normaal.

Vogelhut Voor NME is een vogelhut gebouwd met voerplaats. Hier kunnen basisschool-leerlingen vogels kijken en op naam brengen.

Erfonderhoud, lopende zaken Voor erfonderhoud zijn de heggen gesnoeid, de dakgoot leeggehaald, de composthopen onderhouden en vogelhuisjes en oorwurmpotjes schoongemaakt. De bloembedden zijn ook dit jaar weer uitgebreid en onderhouden. Berenklauwen zijn verwijderd in samenwerking met SBB en Waterschap. Rottende paaltjes en kabouterpaaltjes zijn vervangen. De wilgen zijn geknot met schoolklassen in Bennekom. Een deel van de wilgentenen is gebruikt om mee te vlechten en hekjes te maken om de moestuintjes.

HEELSUMS BEEKDAL, JUFFERSWAARD / PILOGROEP

De Pilogroep houdt zich bezig met activiteiten in de Jufferswaard en is aangesloten bij SRB sinds 2017. Deze groep bestond eind 2023 uit 26 vrijwilligers. Er zijn 3 deelgroepen actief geweest.

De schoonmaakgroep (plandelgroep) De schoonmaakploeg bestond eind 2023 uit 22 leden en ruimt met gemiddeld 10 à 15 leden eens in de maand zwerfafval op in de Jufferswaard. Veel leden van de groep zijn ook elders in Renkum aan het 'plandelen'. In principe doen ze alle straten, maar in de praktijk de straten dicht bij huis. De schoonmaakgroep krijgt veel aandacht in de pers, want het is een voorbeeld voor veel andere delen van het land.

Natuur Met de nieuwe beheerder van Staatsbosbeheer zijn afspraken gemaakt over de strijd tegen de 'verbossing van de uiterwaard de Jufferswaard'. Op verzoek van Staatsbosbeheer hebben leden van de Pilogroep een 'zichtlijnenplan' gemaakt. Daarin zijn zichtlijnen (struik- en boomvrije stroken) in het gebied getekend. IVN heeft hierop een nieuwe werkgroep gecreëerd die deze stroken onderhoudt en het fijnere werk doet. Staatsbosbeheer zorgt voor de aanleg van de zichtlijnstroken en voert het grove (machinale) werk uit.

Schoorsteen De Pilo-schoorsteengroep bestaat nu uit 5 actieve mensen en heeft veel contacten gehad en overleg gevoerd met en over het concept restauratieplan van 2022. In 2023 is dit vooral besproken met het SRB-bestuur en de Provincie. In 2023 is duidelijk geworden dat een aparte stichting moet worden opgericht voor het restauratieproject. Daartoe is samenwerking gevonden met BOEi als ondersteuner en adviseur.

Het zichtlijnenplan

ORGANISATIE

Samenstelling bestuur in 2023

- Mathieu Pinkers, voorzitter
- Herman van Keulen, secretaris
- Wim Chardon, penningmeester
- Ineke Puijk, educatie
- Wim Braakhekke, informatie

Vrijwilligersgroepen

- Natuur en Milieueducatie groep
- Bezoekerscentrum & winkel groep
- Hoogstambrigade
- Gidsengroep
- Pilo-groep
- Kinderactiviteiten-groep
- PR & communicatie
- ICT-groep

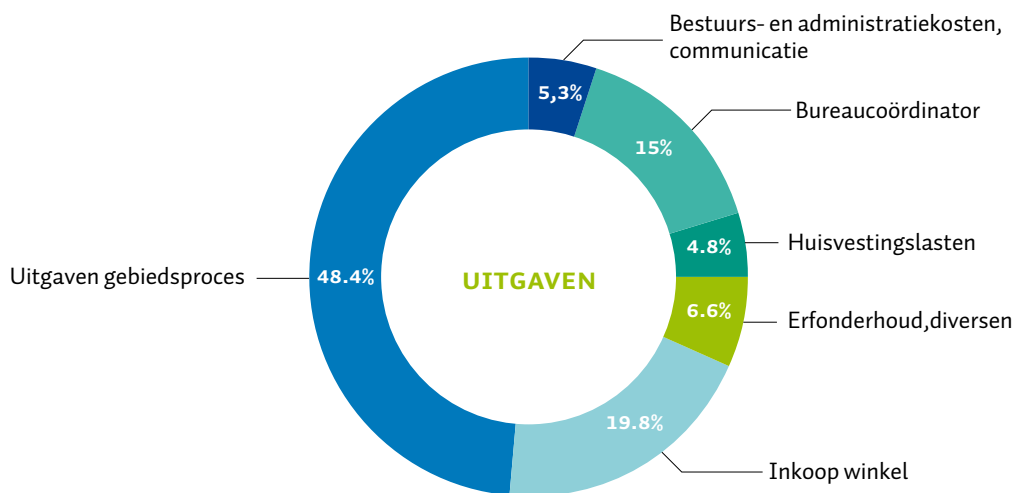
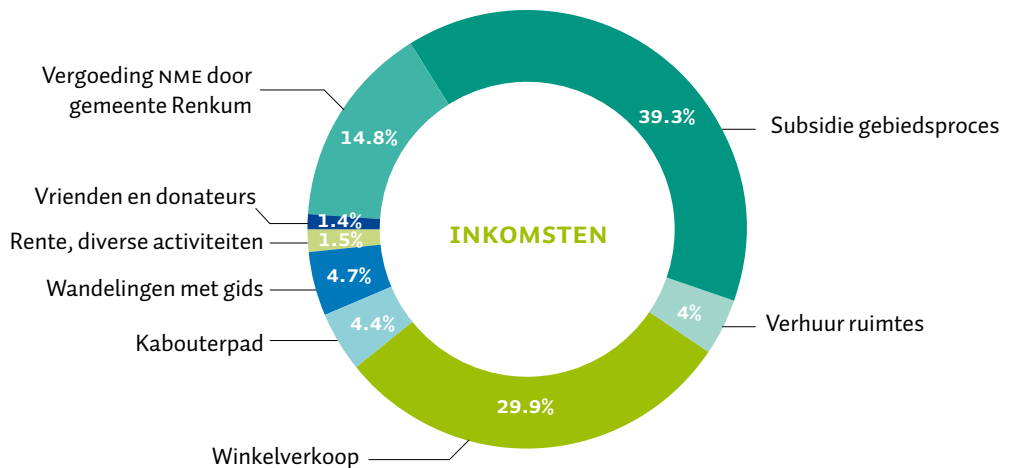
Bureaucoördinator

- Shelley Pattiasina

FINANCIËN

Procentuele verdeling (afgerond) van inkomsten en uitgaven van SRB.

BEZOEKERSCENTRUM RENKUMS BEEKDAL

Nieuwe Keijenbergseweg 170

6871 VZ Renkum

T 0317-318183

info@renkumsbeekdal.nl

www.renkumsbeekdal.nl

WORD VRIEND VAN HET RENKUMS BEEKDAL

U kunt het werk van de Stichting Renkums Beekdal steunen door Vriend van het Renkums Beekdal te worden. Kijk voor meer informatie en aanmelding op onze website www.renkumsbeekdal.nl

stichting
Renkums Beekdal

